



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Sadullah Ergin tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

İsa GÖK
Mersin Milletvekili

Hâkim ve savcıların atanmasına ilişkin yaz kararnamesi döneminde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun (HSYK) yargıç üyeleriyle karşı karşıya gelen hükümetinizin, yargıyı yeniden şekillendirme çalışmalarına hız verdiği bir gerçektir. Yargı Reformu Stratejisi adı altındaki bu taslakta ilk sırada HSYK'nın yeniden yapılandırılması yer almaktadır. Yargı bağımsızlığı konusunda ağırlıklı olarak HSYK'nın yapısının tartışmaya açılması ise oldukça anlamlıdır. Hükümetinizin uzun süreden beri yargıyı hedef alan açıklamaları ve son HSYK kararnamesi sırasında yaşanan olaylar, bazı yargıç ve savcıların özel olarak korunup kollanması, bazılarının haklarında ise Bakanlığınız emrinde soruşturma açılması, telefonlarının ve bulundukları ortamların dinlenmesi ve izlenmeleri gibi nedenlerle Yargı Reformu Stratejisinde yer alan HSYK'nın "geniş tabanlı temsile göre düzenlenmesi" ifadesi haklı kuşklara yol açmaktadır.

Yıllardan beri HSYK'ya Adalet Bakanı'nın başkanlık etmesinin yanlış olduğu, Adalet Bakanlığı müsteşarının kurulun doğal üyesi olmasının da yargı bağımsızlığı ilkesini zedelediği eleştirileri yapılmaktadır. Ancak yargı bağımsızlığını zedeleyen düzenleme ve uygulamalarda esas olan Adalet Bakanlığı'nın ve müsteşarının konumu iken, bu konunun irdelenmemesi düşündürücüdür. Kurulda siyasi irade ve yürütmenin temsilcisi Adalet Bakanı ile ona bağlı olarak görev yapan Bakanlık Müsteşarı'nın bulunmaması gerektiği yolunda yıllardır yapılan eleştiri ve değerlendirmeler hiç dikkate alınmamış, tam aksine sözde demokratik meşruiyeti sağlamak adına yasama ve yürütme organına, HSYK'ya üye seçimi konusunda geniş yetkiler tanınmıştır.

AB İstişari Ziyaret raporlarında vurgulanan Adalet Bakanı ve Müsteşarı'nın kuruldan ayrılması konusunda olduğu gibi, yargıçlık ve savcılık sınavlarının HSYK tarafından yapılması ile ilgili olarak da, yine hiçbir düzenleme yer almamaktadır. Bu durum Avrupa Birliği'nin Türkiye raporlarında da siyasetin yargıya müdahalesi olarak değerlendirilmektedir. İlk İstişari Rapor'da önerilen ve diğer raporlarda tekrarlanan Adalet Bakanı ile müsteşarın kuruldan çıkarılması görmezden gelinmektedir.

Görünen odur ki; iktidarınız yargı reformu adı altında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve Yargıtay'ın yapısını değiştirerek, kendi anlayışına uygun dilediği kişileri yüksek yargıya yerleştirme çabası içindedir. Bu yöndeki bir düzenleme yargıyı yasama ve yürütmenin denetimi altına sokacaktır. Bu da hiç şüphe yok ki, başta Anayasanın 9. maddesindeki "yargı bağımsızlığı" ilkesi olmak üzere "kuvvetler ayrılığı" ve "hukuk devleti" ilkelerine de aykırı olacaktır. Yasama organının, yargı üzerinde yetki sahibi yapılmak istenmesi, erkler ayrılığını ortadan kaldıracak ve yasama yoluyla yargı bağımsızlığı sadece zedelenmeyecek, tamamen etki altına alınmış olacaktır. Değişiklikle, siyasi iktidar kurumsal olarak yargı denetimi dışında kalacak ve devlet hukuk kurallarıyla yönetileceğine, siyasi güç, hukuku ve yargıyı yönetir hale gelecektir.

Demokratik meşruiyet söylemi ile yargı bağımsızlığını daha da geriye götürecek adımlar atılacağını gösteren söz konusu Yargı Reformu Strateji Belgesine göre;

- 1- Söz konusu taslakta Avrupa Birliği Komisyonu'nun en son 2005 tarihli istişari ziyaret raporunda Cumhurbaşkanı'nın Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na üye atamasında yer almaması tavsiyesi neden göz ardı edilmektedir?
- 2- Taslakta yer alan iyileştirme önerileri, Anayasa'nın kuvvetler ayrılığı ilkesine esaslı bir aykırılık oluştururken bu yapılanmada demokratik meşruiyetten nasıl söz edilebilecektir?
- 3- Yasama ve yürütmeden sonra yargıyı da siyasi iktidarın kontrol ve güdümüne sokacak olan bu değişiklikle, yargı nasıl daha bağımsız hale gelecektir?
- 4- Taslakta, "Mevcut düzenlemeye göre gerek kurul üyelerinin, gerekse bir bütün olarak kurulun, yasama organına karşı herhangi bir sorumluluğu söz konusu değildir" değerlendirmesi yapılarak Bakanlığınızca Kurul'un yasama organına karşı sorumlu olması gerektiği gibi bir anlayış ve beklentinin hâkimiyeti mi söz konusudur? Bu değişiklikle neden Anayasanın hukuk devleti ilkesine ve erkler ayrılığına aykırı bir düzenleme yapılmak istenmektedir?
- 5- Bu taslakta Bakanlığınızın HSYK'ya bakışı, AB'nin "İlerleme ve Türkiye Cumhuriyeti'nde Yargı Sisteminin İşleyişine İlişkin İstişari Raporları"na ters düşmektedir. Gerçekten de ilk İstişari Rapor'da önerilen ve diğer raporlarda tekrarlanan Adalet Bakanı ile müsteşarın kuruldan çıkarılması konusu neden görmezden gelinmektedir?
- 6- TBMM'nin çıkardığı yasa ve kararları denetleyen yüksek mahkeme üyelerinin, yine Meclis tarafından seçilmesi hangi hukuk ilkesiyle ve bağımsız yargı anlayışıyla bağdaşmaktadır?
- 7- Hükümetinizin, istediği Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nu oluşturmasından, yani Kurul'un yapısını istediği biçime sokmasından sonra HSYK'ya sekreteryaya, bina, idari ve mali özerklik sağlanacak olması, ne çeşit bir özerklik anlayışıyla açıklanabilir?
- 8- AB'nin ilerleme raporlarında, Teftiş Kurulu'nun, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na bağlanması önerisi yer almasına rağmen, bu Kurulun Adalet Bakanlığı'nın emrinde çalışmasına devam edilmesi konusundaki ısrarın gerçek sebebi nedir?
- 9- AB raporlarında, Adalet Bakanlığı'nın Adli Tıp Kurumu'ndaki etkisinin kaldırılması ve özerkliğinin sağlanması istendiği halde, AB standartları adına hazırlandığını iddia ettiğiniz bu strateji belgesine göre, Bakanlığınız Adli Tıp Kurumu'ndaki yetkilerini neden devretmemektedir?
- 10- Yüksek yargıya ve HSYK'ya üye seçimini cumhurbaşkanına, yasama ve yürütme organına bırakan Reform taslağına göre Bakanlığınız, bu organlara kaçır üye seçileceğini açıklamaktan neden kaçınmaktadır?
- 11- Reform adını taşıyan bu çalışmaya göre, yasama ve yürütmenin yüksek yargıya üye seçimi konusundaki yöntemi nasıl olacaktır? Yani üyeler kimler arasından ve ne şekilde aday gösterileceklerdir?
- 12- YÖK'e seçilen yeni üyelerde mutlaka türbanı savunanları rektör atayan Cumhurbaşkanı'nın, tarafsız kimi hukukçuları HSYK'ya üye seçmesi beklenebilir mi?
- 13- Taslakta yakında faaliyete geçeceği belirtilen istinaf mahkemelerinde görev yapan hâkim ve cumhuriyet savcılarının HSYK üyeliğine seçilmesi konusundaki ayrıntılar nelerdir? Bu hâkim ve savcıların Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine ne şekilde seçilmesi planlanmaktadır?
- 14- Sözde demokratik meşruiyet diye yargı reformu adı altında hazırlanan bu taslağa göre hâkimler sadece birer memur olarak mı düşünülmektedir? Yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi bu sistemin içinde kendine nasıl bir yer bulacaktır?

- 15- Reform adı altındaki bu taslakta yargıda örgütlenme adı altında yeni bir meslek örgütü kurulacağı belirtilirken yargının tek sivil örgütü YARSAV'ın görüşleri neden alınmamıştır?